EUROPOS PARLAMENTAS

2004 *2009*

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

2008/0140(CNS)

14.1.2009

*

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas
(COM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėja: Kathalijne Maria Buitenweg

Pranešėja (*):
Elizabeth Lynne, Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas

(*) Darbo su susijusiais komitetais procedūra – Darbo tvarkos taisyklių 47 straipsnis

Procedūrų sutartiniai ženklai

*	Konsultavimosi procedūra *balsavusių narių balsų dauguma*
**I	Bendradarbiavimo procedūra (pirmasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma*
**II	Bendradarbiavimo procedūra (antrasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma pritariama bendrajai pozicijai* *visų Parlamento narių balsų dauguma atmetama arba taisoma bendroji pozicija*
***	Pritarimo procedūra *visų Parlamento narių balsų dauguma, išskyrus EB sutarties 105, 107, 161 ir 300 straipsniuose bei ES sutarties 7 straipsnyje numatytus atvejus*
***I	Bendro sprendimo procedūra (pirmasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma*
***II	Bendro sprendimo procedūra (antrasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma pritariama bendrajai pozicijai* *visų Parlamento narių balsų dauguma atmetama arba taisoma bendroji pozicija*
***III	Bendro sprendimo procedūra (trečiasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma pritariama bendram tekstui*

(Procedūra pasirenkama atsižvelgiant į Komisijos pasiūlytą teisinį pagrindą.)

Teisės akto pakeitimai

Parlamento pakeitimų tekstas paryškinamas ***pusjuodžiu kursyvu***. Iš dalies keičiančiuose aktuose esamos nuostatos tekstas, kurio Komisija nepakeitė, bet nori keisti Parlamentas, paryškinamas pusjuodžiu šriftu.
Parlamento išbrauktos šio teksto dalys žymimos laužtiniais skliaustais: […].
Paryškinimas *paprastu kursyvu* parodo atitinkamiems skyriams tas teisės akto projekto vietas, kurias siūloma taisyti rengiant galutinį tekstą (pvz., tekste tam tikra kalba paliktas akivaizdžias klaidas ar praleistas vietas). Pasiūlytiems tokio pobūdžio pataisymams reikalingas atitinkamų skyrių sutikimas.

TURINYS

Psl.

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS.....5

AIŠKINAMOJI DALIS.....21

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas
(COM(2008)0426 – C6-0291/2008 – 2008/0140(CNS))

(Konsultavimosi procedūra)

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Tarybai (COM(2008)0426),

– atsižvelgdamas į EB sutarties 13 straipsnio 1 dalį, pagal kurį Taryba kreipėsi į Parlamentą dėl konsultacijos (C6-0291/2008),

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 51 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą ir į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto, Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto, Kultūros ir švietimo komiteto, Teisės reikalų komiteto bei Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomones (A6-0000/2009),

1. pritaria Komisijos pasiūlymui su pakeitimais;

2. ragina Komisiją pagal EB sutarties 250 straipsnio 2 dalį atitinkamai pakeisti savo pasiūlymą;

3. ragina Tarybą pranešti Parlamentui, jei ji ketina nukrypti nuo teksto, kuriam pritarė Parlamentas;

4. ragina Tarybą dar kartą konsultuotis su Parlamentu, jei ji ketina iš esmės keisti Komisijos pasiūlymą;

5. paveda Pirmininkui perduoti Parlamento poziciją Tarybai ir Komisijai.

Pakeitimas 1

Pasiūlymas dėl direktyvos
4 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
(4) 2003-iaisiai – Europos neįgaliųjų metais, 2007-aisiais – Europos lygių galimybių visiems metais ir 2008-aisiais – kultūrų dialogo metais pabrėžta esama diskriminacija ir įvairovės ***teikiama nauda***.	(4) *2003-iaisiais* – Europos neįgaliųjų metais, 2007-aisiais – Europos lygių galimybių visiems metais ir 2008-aisiais – kultūrų dialogo metais pabrėžta esama diskriminacija ir ***būtinybė skatinti***

įvairovės ***teikiamą naudą***.

Or. en

Pakeitimas 2

Pasiūlymas dėl direktyvos
8 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
(8) Bendrija pagal EB sutarties 13 straipsnio 1 dalį priėmė tris teisės aktus, kuriais būtų užkirstas kelias diskriminacijai dėl lyties, rasinės ir etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ir seksualinės orientacijos ir kovojama su ja. Šie dokumentai parodė teisės aktų vertę kovojant su diskriminacija. ***Visų pirma,*** Direktyvoje 2007/78/EB nustatyti vienodo ***su religija ar tikėjimu, negalia, amžiumi ir seksualine orientacija susijusio požiūrio*** užimtumo ir profesinėje srityje ***bendrieji pagrindai***. ***Tačiau tebesiskiria valstybių narių apsaugos nuo diskriminacijos dėl šių priežasčių mastas ir forma kitose, ne užimtumo, srityse.***	(8) Bendrija pagal EB sutarties 13 straipsnio 1 dalį priėmė tris teisės aktus, kuriais būtų užkirstas kelias diskriminacijai dėl lyties, rasinės ir etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ir seksualinės orientacijos ir kovojama su ja. Šie dokumentai parodė teisės aktų vertę kovojant su diskriminacija. ***Direktyvoje 2000/43/EB nustatytas kovos su diskriminacija dėl rasės ar etninės kilmės, kuri vykdoma darbo rinkos viduje ir už jos ribų, pagrindas. Direktyvoje 2004/113/EB apibrėžtas pagrindas, pagal kurį užtikrinamas vienodas požiūris į vyrų ir moterių galimybes gauti ir tiekti prekes bei naudotis paslaugomis ir jas teikti.*** Direktyvoje 2007/78/EB nustatyti ***bendrieji*** vienodo ***požiūrio į religiją ar tikėjimą, negalią, amžių ir seksualinę orientaciją pagrindai*** užimtumo ir profesinėje srityje. ***Ji neaprėpia su šia taikymo sritimi nesusijusių klausimų.***

Or. en

Pagrindimas

Šiai direktyvai naudinga ne tik Direktyvos 2000/78/EB, bet ir kitų kovos su diskriminacija direktyvų patirtis ir teisinis pagrindas.

Pakeitimas 3

Pasiūlymas dėl direktyvos
12 a konstatuojamoji dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	(12a) Neįgalūs asmenys – tai asmenys, turintys ilgalaikių fizinių, dvasinių, intelektinių ar jutimo sutrikimų, dėl kurių sąveikos su įvairiomis kliūtimis gali būti sutrikdytas visapusiškas ir veiksmingas šių asmenų dalyvavimas visuomenės gyvenime tuo pačiu pagrindu, kuriuo vadovaujasi ir kiti.

Or. en

Pagrindimas

Ta pati apibrėžtis įtraukta į šiuo metu ratifikuojamą JT konvenciją.

Pakeitimas 4

Pasiūlymas dėl direktyvos
12 b konstatuojamoji dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	(12b) Realios nediskriminacinės galimybės gali būti suteiktos įvairiomis priemonėmis, įskaitant visiems priimtiną veiklos planą ir neįgalių asmenų skatinimą naudoti pagalbinius prietaisus, taip pat pagalbines judumo ir prieigos priemones, pvz., pripažintus šunis vedlius ir kitus pagalbinius šunis.

Or. en

Pakeitimas 5

Pasiūlymas dėl direktyvos
12 c konstatuojamoji dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	(12c) 4 straipsnio pakeitimas laikomas esminiu, jeigu prekės, paslaugos arba amato, profesijos ar verslo pobūdis keičiama taip, kad prekių tiekėjas arba paslaugų teikėjas išties tiekia visai kitokios rūšies prekes arba teikia visiškai kitokias paslaugas.

Or. en

Pakeitimas 6

Pasiūlymas dėl direktyvos
13 a konstatuojamoji dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	(13a) Įgyvendinant šią direktyvą ir svarstant skundus dėl diskriminacijos, turėtų būti kaip galima išsamiau informuojama apie daugialypę diskriminaciją ne tik religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos, bet ir lyties, rasiniu ir etninės kilmės pagrindais.

Or. nl

Pakeitimas 7

Pasiūlymas dėl direktyvos
16 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
(16) Visi asmenys gali naudotis laisve sudaryti sutartis, įskaitant laisvę pasirinkti partnerį, su kuriuo sudaroma tam tikro	***(16) Svarbu gerbti pagrindines teises ir laisves, įskaitant teisėtą laisvę jungtis į asociacijas. Taip pat svarbu paisyti***

sandorio sutartis. Ši direktyva neturėtų būti taikoma atskirų asmenų vykdomiems ekonominiams sandoriams, kurie nėra jų profesinė ar komercinė veikla.	***asmeninio ir šeiminio gyvenimo ir su juo susijusių sandorių apsaugos principų, kai tai susiję su galimybe gauti prekių ir jas tiekti bei naudotis paslaugomis ir jas teikti.***

Or. en

Pakeitimas 8

Pasiūlymas dėl direktyvos
17 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
(17) ***Draudžiant diskriminaciją svarbu gerbti kitas pagrindines teises ir laisves, įskaitant privataus ir šeimos gyvenimo bei su tuo susijusių susitarimų, religijos laisvės ir laisvės jungtis į asociacijas apsaugą.*** Ši direktyva nepažeidžia nacionalinių su ***šeimine ar šeimos padėtimi ir reprodukcijos teisėmis*** susijusių įstatymų. Ji taip pat nepažeidžia valstybės, valstybinių institucijų ar įstaigų arba švietimo pasaulietinio statuso.	(17) Ši direktyva nepažeidžia nacionalinių su ***galimybe tuoktis*** susijusių įstatymų. ***Tačiau, jeigu pagal nacionalinės teisės nuostatas santuoka nelaikytini kitos rūšies santykiai pripažįstami lygiaverčiais santuokai, turėtų būti taikomas vienodo požiūriu principas.*** Ji taip pat nepažeidžia valstybės, valstybinių institucijų ar įstaigų arba švietimo pasaulietinio statuso.

Or. en

Pagrindimas

Santuoka yra deklaratyvus veiksmas, o ne prekė ar paslauga. Todėl ji nesusijusi su šios direktyvos taikymo sritimi.

Pakeitimas 9

Pasiūlymas dėl direktyvos
20 a konstatuojamoji dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	(20a) Siekiant nustatyti, ar taikant priemones, būtinas 4 straipsnio nuostatoms įgyvendinti, kiltų

neproporcingai didelių sunkumų, visų pirma turėtų būti atsižvelgta į organizacijos dydį ir išteklius, į jos pobūdį, į numatomas išlaidas, į prekių ir paslaugų tęstinumą ir į galimą naudą užtikrinus neįgaliems asmenims geresnes galimybes. Sunkumai nėra neproporcingai dideli, jeigu jie adekvačiai neutralizuojami priemonėmis, kurios taikomos pagal susijusios valstybės narės vienodo požiūrio politiką.

Or. en

Pakeitimas 10

Pasiūlymas dėl direktyvos
31 a konstatuojamoji dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	(31a) Teismai ir tribunolai, aiškindami diskriminacijos pagrindo reikšmę, atsižvelgia į tarptautines ir Europos žmogaus teisių skatinimo priemones, įskaitant vadovaujamųjų organų, pvz., Europos žmogaus teisių teismo, rekomendacijas ir praktiką.

Or. en

Pakeitimas 11

Pasiūlymas dėl direktyvos
2 straipsnio 3 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
3. Priekabiavimas laikomas šio straipsnio 1 dalyje apibrėžta diskriminacija, jei dėl bet kurios iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių nepageidaujamu elgesiu siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, menkinanti, žeminanti ar įžeidžianti aplinka.	3. Priekabiavimas laikomas šio straipsnio 1 dalyje apibrėžta diskriminacija, jei dėl bet kurios iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių nepageidaujamu elgesiu ***uždaroje aplinkoje*** siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, menkinanti, žeminanti ar

įžeidžianti aplinka.

Or. en

Pagrindimas

Siekiant užtikrinti pakankamą kovos su diskriminacija ir žodžio laisvės pusiausvyrą, šioje direktyvoje tik persekiojimas uždaroje aplinkoje turėtų būti laikomas diskriminacija.

Pakeitimas 12

Pasiūlymas dėl direktyvos
2 straipsnio 4 a dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	4a. Remiantis tuo, kas išdėstyta 1 dalyje, diskriminacija laikoma diskriminuojamo pobūdžio veikla, grindžiama prielaidomis apie asmens religiją ar tikėjimą, negalią, amžių ar seksualinę orientaciją, arba prielaidomis apie priklausymą asociacijai, vienijančiai tam tikros religijos ar tikėjimo, neįgalius, tam tikro amžiaus ar seksualinės orientacijos asmenis.

Or. en

Pakeitimas 13

Pasiūlymas dėl direktyvos
2 straipsnio 6 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
6. Nepaisydamos šio straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali numatyti, kad skirtingas požiūris dėl amžiaus nėra diskriminacija, jei ***pagal nacionalinę teisę*** jį pateisina teisėtas tikslas ir šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis. ***Ši direktyva neužkerta kelio nustatyti tam tikro amžiaus asmens galimybę naudotis socialinėmis***	6. Nepaisydamos šio straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali numatyti, kad skirtingas požiūris dėl amžiaus nėra diskriminacija, jei jį pateisina teisėtas tikslas ir šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

lengvatomis, mokytis ir gauti tam tikrų prekių ar paslaugų.

Or. en

Pakeitimas 14

Pasiūlymas dėl direktyvos
2 straipsnio 7 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
7. Nepaisydamos šio straipsnio 2 dalies, finansinių paslaugų teikimo srityje valstybės narės gali leisti proporcingą skirtingą požiūrį, kai teikiant minėtas paslaugas lytis ar negalia yra ***svarbiausias*** veiksnys atliekant rizikos vertinimą, pagrįstą svarbiais ir tiksliais aktuariniais ar statistiniais duomenimis.	7. Nepaisydamos šio straipsnio 2 dalies, finansinių paslaugų teikimo srityje valstybės narės gali leisti proporcingą skirtingą požiūrį, kai teikiant minėtas paslaugas lytis ar negalia yra lemiamas veiksnys atliekant rizikos vertinimą, pagrįstą svarbiais ir tiksliais aktuariniais ar statistiniais duomenimis. ***Susijusi valstybė narė informuoja apie tai Komisiją ir užtikrina, kad būtų renkami, skelbiami ir nuolat atnaujinami tikslūs, su amžiumi arba negalia, kaip su lemiamu aktuariniu veiksniu, susiję duomenys. Valstybės narės persvarsto savo sprendimą praėjus penkeriems metams nuo perkėlimo į nacionalinę teisę datos ir informuoja Komisiją apie šio svarstymo rezultatus.***

Or. en

Pagrindimas

Remiantis šiuo pakeitimu, ribojama galimybė taikyti skirtingą požiūrį, kai susiduriama su lemiamais veiksniais, be to, pagal šį pakeitimą, kaip ir pagal Direktyvą 2004/113/EB, įpareigojama viešai pagrįsti šį skirtingą požiūrį.

Pakeitimas 15

Pasiūlymas dėl direktyvos
2 straipsnio 8 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
8. Ši direktyva nepažeidžia bendrųjų priemonių, numatytų nacionaliniuose teisės aktuose, kurie demokratinėse visuomenėse yra būtini visuomenės saugumui, viešajai tvarkai palaikyti ir kriminalinių nusikaltimų prevencijai, kitų asmenų sveikatos, teisių ir laisvių apsaugai.	8. Ši direktyva nepažeidžia bendrųjų priemonių, numatytų nacionaliniuose teisės aktuose, kurie demokratinėse visuomenėse yra būtini visuomenės saugumui, viešajai tvarkai palaikyti ir kriminalinių nusikaltimų prevencijai, kitų asmenų sveikatos, teisių ir laisvių apsaugai ***ir kurie suderinami su šiais siekiais***.

Or. en

Pakeitimas 16

Pasiūlymas dėl direktyvos
3 straipsnio 1 dalies d punkto 2 sakinys

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
d dalis taikomas atskiriems asmenims tik tuo atveju, jei jie vykdo profesinę ar komercinę veiklą.	***Taikant d dalies nuostatas, paisoma asmenų teisės į asmeninį gyvenimą.***

Or. nl

Pakeitimas 17

Pasiūlymas dėl direktyvos
3 straipsnio 2 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
2. Ši direktyva nepažeidžia nacionalinių su šeimine ar šeimos padėtimi susijusių įstatymų ir reprodukcijos teisių.	***Išbraukta.***

Or. nl

Pagrindimas

Europos Komisija pažymėjo, kad ji pritartų tik kompetencijos atskyrimui, ir nesvarstė išimčių. Šis „status quo“ patvirtinimas turėtų būti numatytas konstatuojamojoje dalyje (žr. 6 pakeitimą), o ne straipsnyje.

Pakeitimas 18

Pasiūlymas dėl direktyvos
3 straipsnio 3 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
3. Ši direktyva nepažeidžia valstybių narių atsakomybės už mokymo turinį, veiklą ir švietimo sistemų organizavimą, įskaitant specialiųjų poreikių švietimo paslaugų teikimą. Valstybės narės gali ***numatyti*** skirtingą požiūrį į galimybę patekti į mokymo įstaigas dėl religijos ar tikėjimo.	3. Ši direktyva nepažeidžia valstybių narių atsakomybės už mokymo turinį, veiklą ir švietimo sistemų organizavimą, įskaitant specialiųjų poreikių švietimo paslaugų teikimą. Valstybės narės gali ***leisti taikyti*** skirtingą požiūrį į galimybę patekti į mokymo įstaigas dėl religijos ar tikėjimo***, jeigu tai darant asmenims keliamas reikalavimas elgtis garbingai ir būti lojaliems organizacijos moraliniams principams bei nepateisinama diskriminacija jokiu kitu pagrindu***.

Or. en

Pagrindimas

Komisijos pasiūlyme ne visiškai aiškiai nustatytos išimčių taikymo ribos. Pakeitime paaiškinama, kad skirtingas požiūris gali būti taikomas tik religijos ir tikėjimo ir jokiu kitu pagrindu. Jame taip pat paaiškinama, kad tai pateisinama tik tada, kai būtina apsaugoti organizacijos moralinius principus.

Pakeitimas 19

Pasiūlymas dėl direktyvos
3 straipsnio 5 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
5. Šioje direktyvoje neaptariamas skirtingas požiūris dėl pilietybės ir ji	5. Šioje direktyvoje neaptariamas skirtingas požiūris dėl pilietybės ir ji

nepažeidžia trečiųjų šalių piliečių ir asmenų, neturinčių pilietybės, atvykimui į valstybių narių teritoriją ir apsigyvenimui jose taikomų nuostatų ir sąlygų nei kitų su tokių trečiųjų šalių piliečių ir asmenų, neturinčių pilietybės, teisiniu statusu susijusių sąlygų taikymo.	nepažeidžia trečiųjų šalių piliečių ir asmenų, neturinčių pilietybės, atvykimui į valstybių narių teritoriją ir apsigyvenimui jose taikomų nuostatų ir sąlygų nei kitų su tokių trečiųjų šalių piliečių ir asmenų, neturinčių pilietybės, teisiniu statusu susijusių sąlygų taikymo. ***Remiantis tuo, kas išdėstyta 1 dalyje, diskriminuojama veikla, kuri vykdoma dėl religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos ir kuri pateikiama kaip tautybe grindžiamas skirtingas požiūris, laikoma diskriminacija.***
	Or. nl

Pakeitimas 20

Pasiūlymas dėl direktyvos
4 straipsnio 1 dalies a punktas

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
a) iš anksto numatomos priemonės, kuriomis būtina užtikrinti, kad neįgalūs asmenys turėtų veiksmingą ir nediskriminacinę galimybę gauti socialinę apsaugą, socialines lengvatas, mokymą ir visuomenei prieinamų prekių bei paslaugų, tiekti prekes ir teikti paslaugas, aprūpinti būstu ir ***transporto priemonėmis***, įskaitant tinkamus jų pakeitimus ar pritaikymus. Tokios priemonės neturėtų būti neproporcingai apsunkinančios, reikalauti iš esmės pakeisti ***socialinę apsaugą, socialines lengvatas, sveikatos priežiūrą, švietimą arba minėtas prekes ir paslaugas ar aprūpinti kitomis prekėmis ir paslaugomis;***	a) iš anksto numatomos priemonės, kuriomis būtina užtikrinti, kad neįgalūs asmenys turėtų veiksmingą ir nediskriminacinę galimybę gauti socialinę apsaugą, socialines lengvatas, mokymą ir visuomenei prieinamų prekių bei paslaugų, tiekti prekes ir teikti paslaugas, aprūpinti būstu***, naudotis telekomunikacijomis*** ir ***elektroniniais ryšiais***, ***informacija,*** įskaitant ***prieinamu formatu prieinamą informaciją, finansinėmis paslaugomis, domėtis kultūra ir turiningai leisti laisvalaikį, lankytis visuomenei atviruose pastatuose, naudotis įvairių rūšių transportu ir kitomis visuomeninėmis erdvėmis ir infrastruktūra, įskaitant*** tinkamus jų pakeitimus ar pritaikymus. ***Jeigu diskriminacijos priežastis – praktika, politika ar tvarka, būtina imtis priemonių ir užkirsti kelią šiam poveikiui.*** Tokios priemonės neturėtų būti neproporcingai apsunkinančios, reikalauti iš esmės pakeisti ***konkrečias prekes,***

paslaugas, prekybą, profesiją ar verslo pobūdį.

Or. en

Pakeitimas 21

Pasiūlymas dėl direktyvos
4 straipsnio 1 dalies b a punktas (naujas)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	(ba) Taikant 1 dalies nuostatas, realios nediskriminacinės galimybės aprėpia kliūčių ir sunkumų įvardijimą ir pašalinimą, taip pat naujų sunkumų ir kliūčių, dėl kurių apsunkinamos neįgalių asmenų galimybės naudotis visuomenei prieinamomis prekėmis, paslaugomis ir infrastruktūra, prevenciją, nesvarbu, kokio pobūdžio šie sunkumai, kliūtys ar negalia. Remiantis šios direktyvos nuostatomis, kad ir kokios priemonės būtų pasirinktos sunkumams ar kliūtims šalinti, jei tik galima, neįgaliesiems turi būti užtikrinta veiksminga nediskriminuojamo pobūdžio prieiga tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir sveikiems asmenims. Jeigu veiksminga nediskriminuojamo pobūdžio prieiga negali būti užtikrinta tomis pačiomis sąlygomis, tai, remiantis šios direktyvos nuostatomis, turi būti rasta optimali alternatyva prieigai užtikrinti.

Or. en

Pakeitimas 22

Pasiūlymas dėl direktyvos
4 straipsnio 3 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
3. Ši direktyva nepažeidžia Bendrijos teisės nuostatų ar nacionalinių taisyklių, apimančių galimybes gauti tam tikrų prekių ir paslaugų.	3. Ši direktyva nepažeidžia Bendrijos teisės nuostatų ar nacionalinių taisyklių, apimančių galimybes gauti tam tikrų prekių ir paslaugų. ***Tačiau, jeigu įmanoma, Europos institucijos ir valstybės narės imasi priemonių, kuriomis prekių, ypač pramonės gaminių, tiekėjai ir paslaugų teikėjai būtų skatinami parengti optimalius sprendimus, pvz., pasitelkiant viešųjų pirkimų procedūras. Prieinamais produktais ir paslaugomis laikomi tokie produktai ir paslaugos, kuriais gali naudotis visi vartotojai.***

Or. en

Pakeitimas 23

Pasiūlymas dėl direktyvos
5 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
Siekiant praktiškai užtikrinti visapusišką lygybę, pagal vienodo požiūrio principą nė vienai valstybei narei nedraudžiama toliau taikyti konkrečias priemones, ***skirtas*** su religija ar tikėjimu, negalia, amžiumi ar seksualine orientacija susijusiems nuostoliams ***užkirsti kelią*** arba ***jiems*** kompensuoti***, arba imtis šių priemonių***.	Siekiant praktiškai užtikrinti visapusišką lygybę, pagal vienodo požiūrio principą nė vienai valstybei narei nedraudžiama toliau taikyti konkrečias priemones ***ar jų imtis arba sudaryti galimybes taikyti šias priemones privačiajame sektoriuje siekiant***, ***kad būtų užkirstas kelias*** su religija ar tikėjimu, negalia, amžiumi ar seksualine orientacija susijusiems nuostoliams arba ***jie būtų*** kompensuoti.

Or. en

Pakeitimas 24

Pasiūlymas dėl direktyvos
7 straipsnio 3 a dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	3a. Valstybės narės į savo nacionalines teisės sistemas įtraukia priemones kurios, valstybėms narėms priėmus atitinkamą sprendimą, būtinos ištes veiksmingai kompensuoti ar atlyginti asmens, nukentėjusio dėl diskriminacijos pagal šios direktyvos nuostatas, patirtus nuostolius ir žalą. Minėtosios priemonės turi būti atgrasomo pobūdžio ir jas taikant turi būti užtikrinta, kad kompensacija proporcingai atitiktų patirtą žalą.

Or. en

Pakeitimas 25

Pasiūlymas dėl direktyvos
12 straipsnio 1 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
1. Valstybės narės paskiria instituciją ***arba institucijas, skatinančias*** vienodo požiūrio į visus asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principo taikymą. ***Šios institucijos gali*** priklausyti agentūroms, kurios nacionaliniu lygmeniu įpareigotos ginti asmens teises arba jas apsaugoti, įskaitant teises pagal kitus Bendrijos teisės aktus ir direktyvas 2000/43/EB bei 2004/113/EB.	1. Valstybės narės paskiria ***nepriklausomą*** instituciją***, skatinančią*** vienodo požiūrio į visus asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principo taikymą. ***Ši institucija turėtų*** priklausyti agentūroms, kurios nacionaliniu lygmeniu įpareigotos ginti asmens teises arba jas apsaugoti, įskaitant teises pagal kitus Bendrijos teisės aktus ir direktyvas 2000/43/EB bei 2004/113/EB.

Or. en

Pakeitimas 26

Pasiūlymas dėl direktyvos
12 straipsnio 2 dalies įžanginė dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
2. Valstybės narės užtikrina, kad ***šios institucijos*** būtų ***įgaliotos***:	2. Valstybės narės užtikrina, kad ***ši institucija*** būtų ***įgaliota***:

Or. en

Pakeitimas 27

Pasiūlymas dėl direktyvos
12 straipsnio 2 a dalis (nauja)

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
	2a. Valstybės narės užtikrina šiai institucijai pakankamai išteklių jos funkcijoms veiksmingai ir lengvai pasiekiamu būdu vykdyti.

Or. nl

Pakeitimas 28

Pasiūlymas dėl direktyvos
16 straipsnio 2 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	*Pakeitimas*
2. Komisijos ataskaitoje prireikus atsižvelgiama į socialinių partnerių, susijusių nevyriausybinių organizacijų ir ES pagrindinių teisių agentūros nuomones. Remiantis lyčių vyravimo principu į šią ataskaitą, inter alia, įtraukiamas priemonių, kurių imamasi moterų ir vyrų atžvilgiu, poveikio vertinimas. Atsižvelgiant į gautą informaciją, prireikus į minėtą ataskaitą įtraukiami pasiūlymai peržiūrėti ir atnaujinti šią direktyvą.	2. Komisijos ataskaitoje prireikus atsižvelgiama į socialinių partnerių, susijusių nevyriausybinių organizacijų ir ES pagrindinių teisių agentūros nuomones. ***Į ataskaitą įtraukiama dabartinės valstybių narių praktikos, susijusios su 2 straipsnio 7 dalies nuostatomis dėl amžiaus ar negalios veiksnio naudojimo apskaičiuojant įmokas ir pašalpas, apžvalga.*** Remiantis lyčių vyravimo principu į šią ataskaitą, inter alia, įtraukiamas priemonių, kurių imamasi

moterų ir vyrų atžvilgiu, poveikio vertinimas. Atsižvelgiant į gautą informaciją, prireikus į minėtą ataskaitą įtraukiami pasiūlymai peržiūrėti ir atnaujinti šią direktyvą.

Or. en

AIŠKINAMOJI DALIS

2008 m. liepos mėn. Komisija pateikė šį pasiūlymą dėl direktyvos dėl vienodo požiūrio į asmenis užtikrinimo. Šio pasiūlymo laukta seniai, kadangi dar 2004 m. Komisija buvo žadėjusi parengti vadinamąją išsamią direktyvą. Pranešėja teigiamai vertina Europos Komisijos pasiūlymą, pagal kurį siekiama už darbo rinkos ribų vadovautis vienodo požiūrio į asmenis nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos principu.

Remiantis EB sutarties 13 straipsniu, kuris 1997 m. įtrauktas į Amsterdamo sutartį, draudžiama diskriminacija lyties, rasiniu ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ir seksualinės orientacijos pagrindais. Šiuo metu 13 straipsnis yra dviejų direktyvų teisinis pagrindas. Pirmoji – Rasinės lygybės direktyva (Direktyva 2000/43/EB), pagal kurią darbo rinkoje ir už jos ribų draudžiama diskriminacija rasiniu ar etninės kilmės pagrindu. Pagal kitą direktyvą, t. y. pagal Direktyvą 2000/78/EB, darbo rinkoje draudžiama diskriminacija dėl religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ir seksualinės orientacijos.

Kadangi skiriasi šių dviejų direktyvų taikymo sritis, susiformavimo diskriminacijos priežasčių hierarchija. Remiantis šiuo pasiūlymu, siekiama vienodai traktuoti apsaugą nuo diskriminacijos, nesvarbu, kokiu pagrindu diskriminuojama. Pranešėja tikisi, kad 2010 m. Europos Komisija pateiks pasiūlymų, pagal kuriuos į tą patį lygmenį bus pakylėta apsauga nuo diskriminacijos lyties pagrindu, ir minėtoji hierarchija išnyks.

Komisija siekė susieti šį pasiūlymą dėl direktyvos su galiojančia Rasinės lygybės direktyva. Daugybė sąvokų, pvz., tiesioginės ir netiesioginės diskriminacijos apibrėžtis, kartojasi; tos pačios ir vykdomos procedūros. Taigi, pranešėjos nuomone, nebūtina į tai išsamiai gilintis.

Tačiau tarp Komisijos pasiūlymo ir Rasinės lygybės direktyvos esama ir skirtumų. Šiuos skirtumus galima pagrįsti, kadangi diskriminacijos priežastys įvairios, be to, ne kiekvienas atvejis laikytinas diskriminuojamo pobūdžio elgsena. Tačiau turi būti įmanoma aiškiai įžvelgti šį skirtumą.

Šis pasiūlymas – tai minimalių standartų, pagal kuriuos užtikrinama apsauga nuo diskriminacijos, pagrindas. Valstybės narės visada gali užtikrinti aukštesnio lygio apsaugą, tačiau negali imtis veiksmų, dėl kurių ši nauja direktyva būtų pagrindas riboti dabartinę apsaugą. Remiantis direktyva, aukoms užtikrinama teisė į žalos atlyginimą ir aiškiai pabrėžiama, kad valstybės narės pageidauja ir įsipareigoja kovoti su diskriminacija.

Pranešėja norėtų pabrėžti kovos su visų rūšių diskriminacija svarbą. Deja, diskriminacija tebėra problema ir Europoje. Remiantis 2008 m. atliktos specialios „Eurobarometro“ apklausos rezultatais, 15 proc. europiečių nurodė, kad pernai patyrė diskriminaciją. Būtina keisti šią padėtį. Neturi būti trukdoma dviems vyrams apsistoti viešbučio kambaryje, neįgaliesiems vykti apsipirkti, o vyresnio amžiaus žmonėms – apsidrausti.

Daugelyje valstybių narių jau galioja teisės aktai, pagal kuriuos už darbo rinkos ribų užtikrinama didesnė ar mažesnė apsauga nuo diskriminacijos religijos ar tikėjimo, negalios,

amžiaus arba seksualinės orientacijos pagrindais[1]. Svarbu rengti nuoseklius Europos reglamentus šioje srityje, kad būtų aišku, jog diskriminacija draudžiama visoje Europoje. Būti nediskriminuojamu yra pagrindinė teisė, kuri Europos Sąjungoje turi būti užtikrinta visiems.

Diskriminacijos pagrindai

Į direktyvą 2000/78/EB neįtrauktos religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos apibrėžtys, nors Europos Teisingumo Teismas yra paskelbęs nutartį dėl sąvokos „negalia“ reikšmės. Teismas nurodė, kad taikant sąvoką „negalia“ pabrėžiamas tam tikras apribojimas, lemiantis konkrečius fizinius, dvasinius arba psichologinius sutrikimus, dėl kurių apsunkinamas atitinkamo asmens dalyvavimas profesiniame gyvenime[2]. JT konvencijoje dėl neįgalių asmenų teisių sąvoka „negalia“ apibūdinama taip: neįgalūs asmenys – tai asmenys, turintys ilgalaikių fizinių, dvasinių, intelektinių ar jutimo sutrikimų, dėl kurių sąveikos su įvairiomis kliūtimis gali būti sutrikdytas visapusiškas ir veiksmingas šių asmenų dalyvavimas visuomenės gyvenime tuo pačiu pagrindu, kuriuo vadovaujasi ir kiti. Pranešėja siekė pateikti sąsają su šia apibrėžtimi naujoje konstatuojamoje dalyje.

Prielaidos ir asociacijos

Teisingumo Teismas Colemano byloje (C-303/06) nurodė, kad Direktyvoje 2000/78/EB nustatytos diskriminacijos draudimo nuostatos taikomos ne tik neįgaliems asmenims, bet ir jų šeimos nariams. Pranešėjos nuomone, siekiant užtikrinti teisinį konkretumą, tai turėtų būti išsamiai apibrėžta šioje direktyvoje.

Ne visuomet įmanoma iš pirmo žvilgsnio nuspėti asmens religiją arba tikėjimą, jo amžių ar seksualinę orientaciją, tačiau, nežiūrint į tai, žmonės, spręsdami iš išvaizdos ar vardo, daro įvairiausias prielaidas, kurios taip pat gali būti diskriminuojamo pobūdžio. Pavyzdžiui, kai kurie berniukai persekiojami mokykloje, nes, kitų įsitikinimu, jie homoseksualūs, nors galbūt taip ir nėra. Pranešėjos įsitikinimu, toks elgesys abiem atvejais nepriimtinas ir todėl siūlo įtraukti į direktyvą išsamią nuostatą, pagal kurią šiame teisės akte būtų reglamentuojama ir diskriminacija remiantis prielaidomis.

Su amžiumi susijusi išimtis

Komisijos pasiūlyme numatyta bendroji išimtis diskriminacijos dėl amžiaus atveju. Pagal šią direktyvą netrukdoma nustatyti specifinio amžiaus, nuo kurio sudaroma galimybė naudotis socialinėmis privilegijomis, gauti išsilavinimą ir tam tikrų prekių ar paslaugų, tačiau tai nekeičia fakto, kad šis požiūris turi būti grindžiamas teisėto tikslo siekiu, o jo siekiama tinkamomis ir adekvačiomis priemonėmis. Pranešėja norėtų, kad tai būtų aiškiai pažymėta direktyvoje.

Finansinės paslaugos

[1] McColgan, Niessen ir Palmer: Lyginamoji nacionalinių kovos su diskriminacija, kuri nesusijusi su darbu ir profesine veikla, priemonių analizė. Lyginamasis galiojančių teisėkūros priemonių ir jų poveikio kovojant su diskriminacija lyties, religijos ar tikėjimo, amžiaus ir seksualinės orientacijos pagrindais ne darbe ir profesinėje srityje tyrimas, 2006 m. gruodžio mėn.
[2] Byla C13-05, pagrindimas 43 (Chacon Navas)

Remiantis pasiūlymu, teikiant finansines paslaugas gali būti leidžiama taikyti nevienodą požiūrį dėl amžiaus ar negalios, jeigu amžiaus ar negalios naudojimas yra svarbus veiksnys vertinant riziką, grindžiamą susijusiais ir tiksliais aktuariniais ar statistiniais duomenimis. Į Direktyvą 2004/113/EB įtraukta panaši nuostata, tačiau dar taikomas reikalavimas skelbti šiuos duomenis. Todėl pranešėja siūlo šį reikalavimą įtraukti ir į šią direktyvą.

Šeiminė padėtis

ES atsakomybės sritis neaprėpia santuokos įstatymų rengimo. Kiekviena valstybė narė gali pati teisiškai nustatyti, kokių sąlygų privalu laikytis norint susituokti. Tačiau, remiantis Komisijos pasiūlymu, leidžiama diskriminacija, susijusi su reprodukcinėmis teisėmis, pvz., su sterilizacija. Pranešėjos nuomone, tai nepriimtina, todėl ji pakeitė tekstą ir apribojo išimtis.

Švietimas

Mokyklos, kurios vadovaujasi ypatingomis vertybėmis, gali atsisakyti mokinių, nenorinčių paklusti mokyklos etosui. Tai negali būti diskriminacijos jokiu kitu pagrindu, išskyrus religiją ar tikėjimą, priežastimi. Į direktyvą dėl vienodo požiūrio darbo rinkoje jau įtrauktas tokį pat poveikį turintis straipsnis (2000/78/EB).

Negalia

Siekiant užtikrinti vienodą požiūrį į neįgalius asmenis, neužtenka vien uždrausti diskriminaciją. Būtina imtis pozityvių veiksmų, t. y. reikalingų priemonių, ir siūlyti tinkamus pritaikymus. Pvz., vežimėlyje sėdintys asmenys turėtų pajėgti patekti į visuomeninius pastatus.

Pranešėja siūlo taikyti išimtis dviem atvejais, susijusiais su veiksmingos nediskriminuojamo pobūdžio prieigos užtikrinimu. Pirmuoju atveju išimtis taikoma tada, kai užtikrinant prieigą patiriama didelių išlaidų. Teismai turėtų dėl to spręsti kiekvienu atskiru atveju. Priimant šiuos sprendimus, svarbu atsižvelgti į visas konkretaus atvejo aplinkybes, įskaitant organizacijos dydį, išlaidas ir galimus geresnės neįgalių asmenų prieigos pranašumus. Paaiškėjo, kad šalyse, kuriose ši procedūra yra standartinė, išlaidos retai buvo svarbus veiksnys. Antruoju atveju išimtis turėtų būti taikoma tada, kai dėl priemonės tektų iš esmės keisti siūlomą paslaugą. Tai tas atvejis, kai aktuali paslauga iš esmės visiškai pakinta.

Kompensavimas

Remiantis Direktyvos 2004/113/EB 8 straipsnio 2 dalies nuostatomis, valstybės narės turi taikyti priemones, kurios būtinos išties veiksmingai kompensavimo ar žalos ir nuostolių, patirtų dėl diskriminacijos, atlyginimo procedūrai užtikrinti. Pranešėja siūlo įtraukti šią nuostatą ir į šią direktyvą, kad skundus teikiantiems piliečiams būtų veiksmingai atlyginti nuostoliai

Viena nepriklausoma institucija

Komisija siūlo valstybėms narėms įsteigti nacionaliniu lygmeniu veikiančią instituciją ar institucijas, kurios skatintų vienodą požiūrį į piliečius. 28 konstatuojamoje dalyje pateikiama

nuoroda į JT Paryžiaus principus, susijusius su nacionalinių žmogaus teisių apsaugos ir skatinimo institucijų padėtimi ir funkcijomis. Pranešėja atitinkamai siūlo šioje direktyvoje išsamiai apibrėžti papildomus savarankiškumo ir pakankamų išteklių principus.